

**Интеллектуалният капитал на
библиотеките в контекста на
Европейската дигитална
библиотека**

Електронните услуги на библиотеките

- *Дигиталните програми и проекти на библиотеките са плод на иновативно мислене за бъдещата роля на библиотеките като цяло и в условията на бъдещо широко мрежово преподаване и изучаване на околната среда.*
- *Дигиталната конверсия не е само масив от цифровизирани конвенционални документи.*
- *Електронните услуги на библиотеките осигуряват по-лесен и по-ефикасен начин за поддържане на специализирани колекции.*

Сайтове на библиотеките

- **развитие на библиотечния софтуер**
- **предлагането на пакетни (интегрирани) решения**
- **добавяне на все по-нови библиотечни и информационни дейности**
- **Развитието им е в следните насоки:**
 - търсене и откриване;
 - *object* мениджмънт;
 - мениджмънт на колекциите;
 - мениджмънт на достъпа и авторските права;
 - връзки (*Linking*).
- **библиотечният уеб портал**

Устойчиви свободни ресурси в библиотеките

- Цел
- Мисия
- Формат на услугата
- Фискално изражение
- Каталогизиране
- Създаване на метаданни
- Технологична сигурност и поддръжка
- Критерии за подбор, за обхват
- Човешки ресурси
- Управление на колекциите

Отворен достъп в библиотеките

- В съвременните библиотеки определено се усеща потребителски глад за цифрови копия на документите, който значително превъзхожда издателските възможности.
- Мечтата на много учени и библиотекари е създаването на *“универсална дигитална библиотека”*
- *Движение за отворен достъп (Open-access movement)*

Собствени дигитални ресурси на библиотеките

- **Достъп** – мотивира желанието за трансформиране на начина, по който потребителите търсят съдържание и ползват библиотеката и нужда институционалните колекции да са видими за цял свят
- **Опазване** – мотивираща е гаранцията, че библиотечните материали ще останат достъпни за бъдещите поколения
- **Научни изследвания и развитие** – разработване на модерни инструменти за търсене и извличане и за нови експерименти

Процесът на дигитализация

- **подбор (според мисията, търсенето и образователните нужди)**
- **анализ**
- **подготовка**
- **дигитализиране (изображения, създаване на файлове, структуриране)**
- **контрол за качество (план за работа)**
- **метаданни (описание, контролни файлове, таксономи, стандарти)**
- **технологично развитие (представяне на дигиталното съдържание, навигация за търсене, уеб базиране, уеб дизайн)**
- **проект мениджмънт (финансиране, анализ на потребителското мнение, промоции)**
- **мениджмънт на жизнения цикъл (стратегии и процедури за съхранение)**

Процесът на дигитализация

Цифровият фонд предоставя:

- *Единно място за достъп – уебпортал* за електронните документи чрез унифицирани потребителски данни – читателски номер и парола;
- *Информационни бюлетини*, сигнализиращи за новости;
- *Виртуални форуми* като средство за споделяне на наблюдения и информация, за ориентиране на потребителите за качеството на информацията в електронния фонд, за споделяне на собствени мнения и опит при работа с дигитални материали и т. н.;
- *Съвместна изследователска работа* – възможност за създаване на директории за публикуване на служебна документация, препратки към библиографски бази, извлечени от електронния фонд и споделяне на информация по съвместната оперативна работа;
- *Достъп до електронната библиотека – интерфейс*, който дава възможност за лесно и бързо разглеждане на цялото налично съдържание от електронните книги; възможност за преглед на материалите, без да се налага предварително търсене по тема или заглавие; възможност за откриване на автори и заглавия, без точна предварителна информация за тях;
- *Достъп до електронния каталог* – търсене в наличния каталожен масив по специфичните метаданни на изданието, вкл. и в пълното съдържание на документите;
- *Печат при поискване* – връзка между цифровия фонд и дигиталния копирен център;
- *Ценоразпис на услугите.*

Процесът на дигитализация

Отличителните белези на един такъв скъпоструващ (като време, труд и пари) и отговорен проект са доста:

- Синхрон на технологиите;
- Синхрон на стандартите;
- Език за интегриране в световния обмен (лингвистично осигуряване);
- Персонификация – отчитане на индивидуалните потребности;
- Диверсификация – разширяване на възможностите за задоволяване на потребностите;
- Скорост на достъпа;
- Релевантност на информацията;
- Гаранция за качество;
- Навигация;
- Ползност;
- Дружелюбен интерфейс;
- Цена на информацията.

- *В една икономика базирана на знанието, в условията на учене през целия живот библиотеките имат своите нови възможности да предоставят жизненоважни учебни ресурси. Техният уникален интелектуален капитал ги превръща в доверен доставчик на ресурси за общността точно навреме.*
- *Основното предизвикателство е да се създаде по-голяма обществена информираност за достъп до тези ресурси, както и на начините как да се използват тези средства най-ефективно за насърчаване на критичното мислене и повишаване на квалификационната и информационна грамотност.*
- *Адекватната позиция на библиотеките е те да станат част от инфраструктурата на учебните ресурси, училища и университети, на обществените радио и телевизия, на обществените образователни дейности – изобщо на всички институции с обща образователна мисия.*

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО!

**РУМЕЛИНА ВАСИЛЕВА
СИЛВИЯ СТАНЧЕВА**